

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 8. zvezka.

Kedo je ona, ki se vzdiguje iz pušave?"	225.
Življenje sv. Marijete Kortonske.	
XXI. pogl. Marijeta spremeni stanovanje itd.	229.
XX. pogl. Razni nauki	230.
XXI. pogl. Gorečnost za božjo besedo itd.	232.
Življenje častitljivega brata Petra Badesija.	
10. pogl. Brata Petra pokorščina	237.
11. pogl. Brata Petra ljubezen do vboštva	239.
12. pogl. Brata Petra čistost	241.
Kako naj se obnašajo udje tretjega reda.	
1V. Glede telesnega deržanja sploh	243.
Frančiškanski misijoni. V Ameriki (Dalje)	250.
Priporočilo v molitev	252.
Zahvala za vslišano molitev	254.
Cerkev Matere Milosti v Mariboru	255.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna

1899.

Knjižne novosti.

Slovenski pravopis. Sestavil Fr. Levec, c. kr. profesor itd. (Dalje).

Mnogo jasniši ko v dolenskem, notranjskem, goriškem, južnoštajerskem, je razloček mej končnicama -v^{ec} in -l^{ec} v tistih narečjih in jezikih, ki končnega l ne spreminjajo v v, temuž ali v a ali o *consonans*, ali v srednji l. Tako jo štajersko narečje Dainkove slovnice, prekmurščina, hervaška kajkavščina in čakavščina, zlasti pa češčina. Kjer imajo ta narečja in ti jeziki končnico -v^{ec}, -v^{ac}, smemo torej sklepati, da je ta prvotna, kjer imajo -l^{ec}, -l^{ac}, je prvotna ta. Glejmo torej!

Dainko piše v slovnici str. 52: „a^{ve}c, a^uv und e^c, bedeutet handelnde männliche Personen, von Zeitwörtern durch die Wegwerfung der Sylbe a ti: Delavec der Arbeiter, poslušavec der Zuhörer, sejavec der Säemann, zatájavec der Verläugner, večerjavec, welcher nachmahlt.“ Dalje ima na str. 89: grajavec -v^{ca} Anrührer, kazavec, -v^{ca} Zeiger, kerpavec, -v^{ca} Flicksckneider, str. 91: odtiravec -v^{ca} Vertreiber, pevec -v^{ca} Sänger, str. 78: vodopivec der Wassertrinker. Na -a^lec v tej knjigi *) nisem našel, razen p^alec in ž^alec (= želo), v katerih obeh besedah l pripada korenu, ničesar. Vender ste prav te dve besedi važni za naše vprašanje. Ako bi bilo delavec, poslušavec, sejavec iz prvotnišega delalec, poslušalec, sejalec, bi bilo po istem glasoslovnem zakonu moralo tudi iz p^alec in ž^alec nastati p^ave^c in ž^ave^c; ker se je pa ohranilo p^alec in ž^alec, bi se bilo moralo ohraniti tudi delalec, poslušalec, sejalec, če bi bilo to v tem narečju kedaj egzistiralo.

Glejmo dalje, kako je v prekmurščini. V Kizmičevem „Novem Zakonu“ in Terplanovem „Žoltarju“ je precej besed na -a^{ve}c: Ap. dj. 17, 18: nazvišcavec, Rim. 1, 30: odavci, ogrižavci, zvišavci, zmislavci, 2, 13: poslušavci, delavci, 1. Tim. 1, 10: krivopriségavcom, 1, 13: preklhižavec, preganjavec, ošpotáve^c, 3, 3: poželavci (dat.), 3, 8: poželavcom, Jak. 1, 25: poslušáve^c, 2, 9: prestoplayci, Jud. 16: mrmlavci, Žolt. 44, 17: ošpotave^c, zadomeščavca (ultorem), 69, 15: odürjavcov, 102, 9: osmejavci, 108, 9: pravdedáve^c. Besede s končnico -a^lec nisem našel v celi knjigi nobene; nasproti je končnica -a^{ve}c tako mogočna, da je spodrinila končnico -l^{ec}, kjer bi bila po etimologiji gotovo opravičena; namestu prišlec stoji namreč Žolt. 69, 9: prišave^c, tako tudi Ap. dj. 2, 10 in Žid. 11. 13: prišavci.**)

Dalje hervaška kajkavščina (ali po novo menda kajkaljščina)! Jaz sem pregledal precej natanko tri knjige v tem narečju pisane, eno novo in dve stari, pa nisem zasledil razen p^alec (in p^alček) niti ene besede na -a^lec. Tudi besede na -a^{ve}c so sicer redke, ker imajo nomina agentium navadno končnico tel; vender sem našel v eni teh knjig, Mulih, Poszel apo-

*) Opomniti pa moram, da manjka v našem izvodu 16 strani, od 325 do 340.

**) Tu bi vtegnil kedo obverniti sulico, ali nič ne bo opravil, naj le meni verjame.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XVII. tečaj.

V Gorici, 1899.

VIII. zvezek.

„Kedo je ona, ki se vzdiguje iz puščave?“

(Vis. pes. 3, 6.)

Puščava je pač ta svet sè vsemi svojimi lepotami v primeri s tem, po čemer hrepeni naše serce tako goreče, s tem, za kar je človek tudi v resnici namenjen po naši sveti veri. In res, vsi imamo enkrat zapustiti to puščavo, vsi bomo vmerli in vsi od mrtvih vstali ter šli v oblakih naproti Kristusu v zrak, kaker piše sv. Pavel Tesaloničanom (1, 4, 16.) Tudi duše, ki bodo že prej v nebesih, bodo tedaj še le, združene sè svojimi spremenjenimi telesi, dosegle svoje polno, dovršeno zveličanje. Vstali bomo! Tega nam je porok vstajenje našega Gospoda Jezusa, podlažni nauk naše vere; to nam poterjuje pa tudi splošno prepričanje pobožnih kristijanov, da, celo krivovercev, prepričanje, da je bila tudi Marija v nebo vzeta z dušo in telesom. Ona je namreč, ki se je vzdignila iz puščave, po besedah visoke pesmi Salomonove, kaker šibica dima iz dišav mire in kadila in mnogoterega prahu dišavarjevega.“ Saj je pa tudi pravično in primerno bilo, da je dosegla Marija berž po smrti svoje polno in dovršene zveličanje, ne da bi ga imela čakati do sodnjega dne.

Da bomo to koliker toliko spoznali, premislimo pobožno to rojno :

1. da ni bila, izjemši Kristusa ko človeka, nobena stvar vže pri stvarjenju tako bogato z milostmi obdarovana kaker Marija;

2. da ni nobena stvar v svojem nadaljnem življenju prejela toliko milosti ko Marija;

3. da ni nihče tako zvesto delal s podeljenimi milostmi ko Marija.

Zorji najrodovitnišo zemljo in posej vanjo najboljšega semena; potem naj bo tisto leto vedno za to njivo najugodniše vreme, tako da se bosta sonce in dež vedno v pravem razmerju verstila — kakšen sad bo rodila ta njiva! — Glej slabo podobo blažene Device. Ker jo je Bog namenil za mater svojega sinu in za mater celega kerščanstva, je najprej zabranil zaradi neskončnih zaslug Kristusovih, da je ni omadeževal izvirni greh, da je prišla na svet v stanu milosti božje; zraven tega jo je pa obdaril s tako obilnimi posebnimi milostmi, da je bila brez dvojbe précej po rojstvu mej vsemi stvarmi najsvetejša, Bogu najljubša. Ker je bila brez madeža izvirnega greha spočeta, pač tudi ni imela terpeti nasledkov izvirnega greha. Tedaj njene dušne zmožnosti niso bile oslABLJENE. Um ji ni otemnel, temuč jasen je bil in vsako resnico je mogel zapopasti v nje globokosti. Njena volja je bila k dobremu nagnjena; rada in z veseljem se je lotila vsega dobrega in delala le dobro. Njeno serce je bilo kaker jasnotiho nebo; nikedar ga niso zakrili oblaki napačnega nagnjenja, nikedar vznemirjali viharji strasti, skratka: Marija je bila vsa dobra, vsa sveta, vsa popolna, najljubša hči nebeškega Očeta.

Tako je vstvaril Bog mater svojega sinu, novo Evo, mater živih t. j. kristijanov: obdaroval jo je sè vsemi prednostmi, ki so bile primerne njenemu visokemu poklicu; Marija je bila v svojem rojstvu podobna prerodovitni njivi, ki je Bog vanjo vsejal najboljše seme vseh čednosti, in te so se mogle najbogatejše razvijati, ker jih ni oviral v rasti plevel slabe poželjivosti.

Kaker pa potrebuje rodovitna njiva lepega vremena, pravega razmerja mej dežjem in soncem, tako je potrebovala tudi Marija delavne milosti božje, da je moglo v nji seme čednosti poganjati in se razvijati. In tudi te milosti je imela Marija v obilnosti. Po vsi pravici smemo terditi, da ni nikedar prejela nobena duša toliko tako posebnih milosti kaker Marija; „milosti polno“ jo zato imenuje angelj Gabrijelj. In če je bila polna milosti vže takrat, ko je bila izbrana za mater božjo, koliko bogatejša na

milostih je morala biti še le tedaj, ko je postala nevesta sv. Duha, vira vseh milosti, in prečista mati včlovečene Besede, Jezusa, ki je živela z njim 30 let, kaker živi najboljša mati z najboljšim sinom.

Občevanje z dobrimi ljudmi stori nepokvarjenemu človeku dobro. Vse, kar tisti ljudje delajo, ga spodbuja k dobremu. Kako je moralo pa še le Mariji koristiti 30 letno občevanje z Jezusom, občevanje samega Boga z najboljšo stvarjo. Saj je bilo vse, kar je na njem videla, spodbudljivo, popolno, posnemanja vredno; Marija sama na sebi vsa za dobro vneta, kako se je vender trudila bolj podobna postati svojemu božjemu Jezusu! Da, ta bližina najsvetejšega vseh ljudi, Boga-človeka, to prijateljsko materinsko občevanje z njim skozi dolgih 30 let — kaka nepretergana, nezapopadljiva sreča! Kako milo zlato sonce nad rodovitno njivo Marijinega serca! Kako je moralo v njem veselo poganjati in razvijati se seme čednosti, ki ga je Bog vsejal vanje! Pa ne le mej tihim svojim življenjem je bil Jezus v dotiki s svojo materjo, temuč tudi še potem, ko je bil očitno nastopil, ko je bil pričel izvrševati delo odrešenja ter tudi svetu razodevati svoje božanstvo. Ali smemo dvojiti, da je Marija vedno hodila za Jezusom, če ne telesno, pa vsaj dušno, in da ni njegova beseda v nobenem človeškem sercu našla pripravnije in rodovitnije zemlje kaker v Marijinem? In kaj pa še le terpljenje Kristusovo! Ako je premišljevanje Kristusovega terpljenja dobra serca vedno budilo k ljubezni do Boga, k poterpežljivosti in k vsemu dobremu, ali ni imelo pri Mariji še veliko večega vspeha? Saj je Marija Gospodovo bitko terpljenje gledala z lastnimi očmi, gledala ko ljubeča mati! In ko je zmagovavno od mrtvih vstal, ko je šel v nebesa, ko je Marija vedela, da je zori v neskončni slavi, ali ni vse to vedno povzdigovalo Marijinega serca proti nebesam in množilo njenega hrepenenja po nebesih?

Sedaj, dragi bravec, pa še pomisli, da Marija ni zanemarila nobene tudi najmanjše milosti, da je zvesto sodelovala sè vsako, in potem si predstavljaj, do kako visoke stopinje popolnosti se je morala povzdigniti. Razun Jezusa ni dosegel nikedar nihče tolike visokosti v vseh čednostih kaker sv. Devica. Res, Marijino serce je bilo kaker pomladanski vert, poln najlepšega, najdražjega cvetja. Vse to nam sv. Cerkev vedno in vedno poterjuje; ne stavi namreč Marijine svetosti le pred svetost vseh svetnikov, temuč celo pred svetost vseh angeljev. Angelji so sicer veliko

popolnši ko ljudje, zlasti pervaki mej njimi, Marija pa je presešla v svetosti tudi najimenitniše angelje. Kako spoštljivo je stopil pred njo že Gabrijelj, ko še ni bila dosegla verhunca — zakaj Marija je napredovala do svojega vnebovzvetja vedno v svetosti! —

Ko je bila torej v nebesa vzeta, in so jo angelji zagledali vso lepo, vso sveto, vso popolno, ali niso zaklicali — kaker poje sv. Cerkev na dan njenega velikega praznika: Kedo je ta, ki vshaja kaker vzdigujoča se zarja, lepa kaker luna, izvoljena kaker sonce? Kedo je ta, ki se vzdiguje iz puščave kaker šibica dima iz dišav mire in kadila? Videli smo jo lepo ko golobico, ki leti od potokov voda, nepopisljivega duha obilnost diši iz njenih oblačil in kaker pomladanski dnevi jo obdajajo cvetlice rož in lilij dolinskih.“

Sv. Cerkev je te cvetličaste besede vzela iz sv. pisma in kaj družega namerja ž njimi, kaker da nam pokaže bogastvo, lepoto in bliščečnost čednosti prebl. device Marije? Prav iz tega namena polaga na vnebovzetje tudi te prelepe besede sv. pisma Mariji na jezik: „In tako sem na Sijonu — v nebesih — vterjena in v družbi svetnikov je moje stanovanje, kaker ceder na Libanu sem povikšana — mej angelji in svetniki — in kaker cipresa na sijonski gori, kaker palma v Kadesu sem visoko zrastle, kaker zasajena roža v Jerihi, kaker lepa oljika na polju; kaker cimet in lepo dišeče mazilo sem dišala, kaker izbrana mira sem dajala prijeten duh od sebe.“

Po vsem tem smemo katoliški kristijani za terdno prepričani biti, da je Marija v nebesa vzeta z dušo in telesom in smemo in moramo se tega tudi iz serca veseliti. Saj je ona, ki je svetjša od vseh nebeških prebivavcev, ona, ki je zaradi svoje svetosti in svojega visocega materinstva v najožji zvezi s presveto Trojico, — ona je tudi naša mati. Le bodimo tudi mi njeni dobri otroci; koliker vredniši bomo, toliko bolj nas bo ljubila, toliko bolj bo tudi skerbela za vse naše časne in večne potrebe.

P. B. R.

Življenje sv. Marjete Kortonske.

P. A. M.

XIX. POGLAVJE.

**Marjeta premeni stanovanje. — Prikazen, napoved
terpljenja, opomini Kristusovi.**

Preden je Marjeta iz ljubezni do samote premenila svoje stanovanje, bi bila rada vedela, ako to Gospodu dopade. Priporočila se je v ta namen vsem svetunikom, naj bi ji v tej zadevi sprosili kako znamenje od zgoraj.

Na praznik sv. Marka ji je Gospod po sv. obhajilu sam naznanil, da mu je to dopadljivo in jo je blagoslovil. Rekel ji je: „Ti bežiš iz ljubezni do mene, in jaz sem bežal iz ljubezni do človeškega rodu. Ti bežiš, da bi ohranila milost; pa vbežala britkostim ne boš.“

Po teh besedah se prikaže križ čez služabnico božjo, ki je ležala v postelji. Gospod jo je prekrižal in blagoslovil. Precej na to se prikaže drugi križ, na katerem je bil pripet Kristus sam. Pri tem pogledu je v veliki serčni bolečini vskliknila: „O moj Gospod! Jaz, jaz naj bom križana“. In Gospod je rekel: „O hči moja! Ti boš križana z britkostmi, ne pa s križem. Ti bežiš pred stvarmi, koliker moreš, da bi me ne razžalila in jaz te bom obvaroval, da me ne boš razžalila. Pa rečem ti: Ti si malovernna. Ker tako goreče in sveto po meni hrepeniš, da se iz ljubezni do mene sama sebe zapuščaš, kako moreš misliti, da te hočem jaz zapustiti? Jaz tebe, o hči, ne bom zapustil, temuč vedno sem in ostanem pri tebi. Zakaj jaz poznam tvojo gorečnost in skerb mene ne razžaliti; ti ne hrepeniš po večji tolažbi, temuč bojiš se le mene žaliti. Pri tem boš sicer terpela na telesu, ali obilno boš uživala mojo tolažbo. Reci toraj bratu Junti, naj ti ne brani v grajsko celico. Reci mu, naj tudi bratu Janezu Benediktu piše, naj ga nič ne moti to premenjenje stanovanja in naj bo vedno skerben za te. Priporoči naj te tudi svojim prijateljem, ki so pri njemu. Keder boš prišla v omenjeno celico, ostani tam tako, kaker te bom podučil“.

Nato je Marjeta zapustila svoje dosedanje stanovanje ter se preselila v eno celico na gradu, katero ji je odstopila neka

pobožna družina. Dušnopastirsko službo na gradu je oskerboval duhovnik cerkve sv. Marka in iz te cerkve ji je prinašal tudi sv. obhajilo, kolikerkrat je bilo v bolezni Marjetini to potrebno.

Enkrat se je od skušnjav, bolezni in terpljenja vsa slaba z veliko gorečnostjo in pobožnostjo pripravljala na sv. obhajilo. Ko je prejela presveto Rešnje Telo, je bila napolnjena s toliko tolažbo, da do tretje ure popoldne ni prišla k zavesti. Prosila je Gospoda, da bi mu mogla vedno zvesto služiti in svojemu bližnjemu z lepim zgledom svetiti.

Gospod pa je rekel: „O hči! Kar si v tej celici, si vživala dušni in telesni mir; za naprej pa se pripravi na razne bridkosti. Z boleznimi in raznimi skušnjavami te bo napadal stari sovražnik“.

Res so jo neprenehoma napadale hude skušnjave, bridkosti in bolezni. Gospod pa jo je zagotovil svoje pomoči ter rekel, da bo to njeno terpljenje sprejel kot marterništvo.

Tisti čas je bil eden njenih dušnih vodnikov v veliki zadregi in stiski, kar je Marjeto zelo bolelo. Mnogo je prosila Gospoda pomoči zanj.

Gospod ji reče: „Povej mu, naj bo vedno pripravljen, ker to ni njegova zadnja stiska. Prišlo bo še hujše, tako, da bo vedno v strahu, da pade in se pogubi. Tako se godi vsakemu, katerega hočem deželnega storiti svojega terpljenja. Pa serčan naj bo, ker ga ne bom zapustil in enkrat bo dosegel še visoko službo“.

Neki dan je slišala Marjeta glas Gospodov: „Idi h križu in preišči od znotraj in od zunaj moje rane ter spoznaj, kako bridke so bile. Povem ti, da preden se ločiš od sveta, boš po svojih mnogih bridkosti šla v moje rane“.

XX. POGLAVJE.

R a z n i n a u k i.

Mikavni in podučljivi so raznoverstni nauki, ki jih je Kristus dajal svoji zvesti služabnici Marjeti.

Na dan, ko se obhaja spomin najdenja glave sv. Janeza Kerstnika, ji je Gospod obljubil, da hoče blagosloviti sinove sv. Frančiška, ki je ona za nje tako goreče molila; povedal ji je pa, naj se le pripravijo na stiske in bridkosti, ker si prizadevajo bolj ko drugi zvesto njemu nasledovati. Marjeta je porabila to

priložnost ter vprašala: „Gospod! kedaj se bom ločila s tega sveta in mogla k tebi priti?“ Gospod ji odgovori: „Keder se bo meni dopadlo, kaker sem ti vže povedal. Pripravi se le na razne bridkosti.“ Marjeta je zdaj zopet ponovila svojo staro tožbo: „Gospod! neprecenljive dobrote mi obetaš, pa ne daš mi nobene popolne gotovosti.“ Gospod ji reče: „Tiste gotovosti, po kateri hrepeniš, ne boš imela v tem življenju.“ Ona je dejala: „Po tem le zato hrepenim, da bi ne bila prevarjena.“ In Gospod ji reče: „Resnično ti povem, da ne boš prevarjena glede tega, kar sem ti obljubil.“ Marjeta na to: „Gospod! jaz po tem ne hrepenim za se, temuč zarad vere tistih, ki zarad mere tebe hvalijo, tebe ljubijo, po tebi hrepene. Zakaj vse, o Gospod, moj Bog! kar ljubim ali po čemer hrepenim, delam za te, ne za se, naj-nevrednišo stvar.“ Gospodu se je dopadel ta odgovor in zato ji reče: „Ti me ljubiš in boš ljubljena; ti meni služiš in drugi bodo tebi služili; ti hrepeniš po meni in drugi bodo po tebi hrepneli; ti me hvališ in hvalili te bodo; ti me slušaš in slušali te bodo.“

Na praznik sv. Štefana je Marjeta silno hrepenela po Jezusu in on ji reče: „Preveč se derzneš, da vže v tem vbozem življenju hrepeniš uživati moje veličastvo. Jaz pa hočem, da se v tem življenju ravnaj po mojem zgledu in svoje veselje išči v terpljenju in bridkostih. Pripravi se za stiske, zakaj dokler si na potu, ne moreš še imeti domovine.“ Marjeta reče: „Kjer si ti, tamkaj je paradiž.“ In Gospod odgovori: „Jaz bom pri tebi in tudi ne bom pri tebi. Oblečena boš s posvečujočo milostjo, pa zdelo se ti bo, da je nimaš. Zakaj ohraniti te hočem v svojem strahu, da boš rastla v moji milosti.“

Neki dan po prazniku vnebohoda Kristusovega ji je Gospod razodel, da se jih še nikoli ni toliko pogubilo kot ravno sedaj, čeravno je on tako vsmiljen ž njimi. Vkazal ji je moliti češčenamarijo in rekel: „Pripravi se na stiske in spomni se, koliko bridkosti sem jaz za te preterpel. Zakaj kaker jaz v tem življenju nisem imel miru, tako ga tudi ti ne boš imela.“

S takimi in enakimi prijaznimi pogovori se svojim nebeškim ženinom je bila Marjeta vedno bolj pokrepčana, da je mogla z veseljem prenašati velike bridkosti in skušnje. Zakaj kaker se zlato v ognju čisti, tako čisti tudi Bog pravičnega s terpljenjem in težavami.

XXI. POGLAVJE.

Gorečnost za božjo besedo. — Način premišljevanja. — Razne prikazni in razodevenja. — Stanovitna molitev.

„Kedor je iz Boga, ta posluša božjo besedo“ tako govori Jezus. Po pravici tedaj terdijo učniki duhovnega življenja, da je znamenje izvoljenja za večno življenje, ako kedo rad posluša božjo besedo. To znamenje je imela tudi Marjeta nad seboj, zakaj silno je hrepenela po božji besedi tudi v boleznih in bridkosti. Božja beseda jo je vselej pokrepčala ko nebeško zdravilo. Pri poslušanju božje besede se je zdelo, da je zginila vsa njena slabost; njen duh je bil poživljen; oči so se topile v solzah in njena usta so povelicevala Gospoda. Večkrat je prosila svojega spovednika: „Govorite mi o Bogu, o moj duhovni oče, zakaj njegova beseda me užiga, me razsvetljuje in krepeča; ozdravlja mi dušo in telo. Dokler poslušam božjo besedo, ne čutim nobene slabosti niti boleznih.“

Kaker je ljubila božjo besedo, tako je ljubila tudi ime božje, ime Jezusa Kristusa. Ko je to presveto ime izgovorila, so se ji večkrat vderle solze iz oči.

Duši, na katero je tako močno vplivala božja beseda in presveto božje ime, ni mogel manjkati dar premišljevanja. Celo njeno življenje je bilo vedno premišljevanje. Kako je ona premišljevala, je sama povedala svojemu spovedniku tako-le: „Brat! Jaz najpoprej pokličem presveto Trojico, edinega, večnega, neskončnega Boga; nato se priporočim Jezusu, sinu božjemu, ki je za nas človek postal, našemu odrešeniku, in njegovi materi, preblaženi devici Mariji, naši priprošnjici in vsem verstam zveličanih od Serafinov nazaj. Na to se zopet obrnem k našemu Gospodu Jezusu Kristusu, ki je bil od device Marije po sv. Duhu spočet in brez bolečin rojen, k veselju angeljev, k počeščenju modrih, k begu novorojenega deteta mojega Gospoda in njegovem trudapolnem popotovanju. Potem premišlujem njegov ljubeznjivi pogovor s Samarjanko, njegovo zagovarjanje žene v tempeljnu, dobrotljivost, katero je skazal kananejki, gobovemu, slepemu, mertvoudnemu. Na to oglednjem njegove nežne, prečiste noge, kako boste hodijo po tergih in vaseh in tudi po valovih morja. Premišlujem njegove čudeže, spokorno žalost Matevža in Magdalene, čudovito obujenje Lazarja in drugih. Pri vseh teh

premišljevanjih hvalim in povelečujem stvarnika. Ravno tako slavim in častim pri verstah svetnikov tistega, ki je vstvaril svetnike. Ko tako, čeravno mlačno in pomanjkljivo molim, hvalim Boga za vse dobrote, ketere je on meni nevredni skazal. Koliker mi je dano, se na to vtopim v vir življenja v Jezusa Kristusa. V njem počiva duša in vsa koperneča premišlja izdajski poljub, najnevrednišo prodajo predragocenega zaklada, kervavi pot, zatajenje učenca, grozne vdarce po obrazu, zaničevanje zapljuvanja, zasmehovanje, nošenje križa, pribijanje na križ, podkupljene priče, brezbožne sodnike, nezveste jude, izgovor razbojnika, prizanesljivost Gospodovo, izročenje učenca materi. Z bridkimi solzami na to mislim na ostudno pijačo žolča, otemnenje sonca, pōkanje skal, odpiranje grobov, nagnenje glave, izročenje v roke očetove. Ko sem tako zraven križa od žalosti vsa prevzeta, hrepnim z deviško materjo vmreti in v duhu z mečem bolečin prebodena biti. Sē solzami jo prosim, naj me deležno stori onega bridkega terpljenja, ki ga je ona prestala, ker za odrešenje moje grešne duše je moj Gospod vmerl.“ Ne da se dopovedati, na kako razne načine je Gospod učil premišljevatī svojo služabnico. Kolikerkrat se ji je razodel, vselej je bil to nov nauk premišljevanja.

Na praznik sv. Lovrenca ji je Gospod pokazal veličastni sedež sv. očeta Frančiška v nebesih in pozneje še veličastniši tron Marije božje matere.

Neki drugi dan jo je Gospod spodbujal povelečevati preblazeno devico Marijo in jo podučil, da je vse hvale vredna in je nihče zadosti hvaliti ne more. Naslednji dan se ji prikaže njen angelj varih, jo podučī, kako naj se obnaša pri molitvi in ji razodene, da ji je dovoljeno, ako hoče, vsaki dan sprejeti v sv. obhajilu svojega Gospoda in stvarnika. Dan pred praznikom sv. Magdalene je bila z nenavadno gorečnostjo in veseljem napolnjena, tako, da je vse pričujoče navduševala, da naj hvalijo Boga. Na to je v zamaknjenju videla sveto spokornico v sreberni obleki in s prelepo krono polno biserov na glavi. Slišala je, kako je Kristus rekel vpričo apostelnov, da si je Magdalena to krono zaslužila sē svojo zmago nad skušnjavami, ketere je morala prestatī v svojem spokornem življenju. Naslednjo noč je videla v zamaknjenju trume angeljev in Kristusa sedečega na tronu, ki jo je ljubeznjivo pogledal. Spremljana od angelja, je hitela k njemu ter se hotela vreči v njegovo naročje. Toda to storiti ni

smela in tudi ni mogla. Gospod ji pa reče: „Ne bom te objel, o hči, dokler ne boš iz ljubezni do mene mnogo bridkosti prestala.“

Po teh besedah je mislila, da se je še premalo zatajevala, čeravno je bilo njeno življenje vedno zatajevanje; vprašala je: „Kedaj, o Gospod, bo to telesce vničeno?“ Angelj ji namesto Kristusa odgovori: „Marjeta! dolgo in zelo si hrepenela, da bi bilo vničeno tvoje telo in ta želja se ti bo spolnila, preden prideš k nam. To ti po meni naznanjuje naš Gospod Jezus Kristus, ki ni le mene in tebe, temuč vse stvari vstvaril“.

Ko je potem jokala in premišljevala skriynost včlovečenja božjega, je imela prelepo prikazen, ki jo je silno razveselila. Videla je prelepo božje dete najpoprej ležeče v jaslicah, potem kako je vstalo in sedelo v deviškem materinem naročju.

Sveta služabnica božja je zelo ljubila molitev, molila je skoraj neprenehoma. Razen navadne službe božje in vsakdanjega premišljevanja je molila deset očenašev v čast presvetega Rešnjega Telesa, ravno toliko v čast sv. križa, na katerem je Kristus vmerl, v čast vsake roke in noge presvetega telesa. Za odpuščanje svojih grehov je od začetka molila vsaki dan štiri sto očenašev; za red sv. Frančiška sto, ravno toliko za izvoljence božje, za grešnike, za častivce Marijine, za prebivalce Kortonske, za svoje sovražnike. Molila je za verne duše v vicah, za papeža in kardinalje, za vse cerkvene redove, za papeževe poslance, za sv. deželo, za kerščanske vladarje, za mir ob času vojske, za vse device, zakonske, vdove, sirote, žalostne, jetnike, dobrotnike, za nevernike in jude.

„Na to“, je rekla, „se vernem v sv. hrepenenju k ljubemu Jezusu in ko ž njim občujem, vživa moja duša toliko sladkost, da bi mi bila zoperna navzočnost celo mojega sinu, ke bi mi Bog ne bil razodel, da bo on enkrat stopil v red sv. Frančiška in postal celo mašnik in oznanjevavec božje besede“.

Ko je neko jutro govorila o terpljenju Kristusovem, je rekla vsa prevzeta od sočutja: „Ke bi bila stala na strani križanega Jezusa, bi mu bila rekla, naj raje mene zaverže v pekel, kaker da toliko terpi“.

Pri teh besedah, ki so nekoliko nasprotovale božji naredbi, je bil njen spovednik razburjen in ker se je bal, da bi se Marjeta ne prevarila, ji je rekel: „Mati našega Gospoda, ki ga je čez vse ljubila in ki je od žalosti vsa poterta stala pod križem, bi se bila gotovo vsa darovala za naše zveličanje, ke bi bilo to

mogoče. Zavoljo tega je tudi rekel Kristus sam Petru, ki ga je odvräčeval od terpljenja: „Proč od mene, nasprotnik!“ Ko je brat sè svojim tovarišem odešel, je rekel Kristus Marjeti: „Hči! Povej bratu, da je prav in dobro govoril. Toda jaz tiste besede nisem le tistemu rekel, ki me je serčno ljubil, temuč tudi satanu, ki me je hotel odverniti od terpljenja s tem, da me je sè strahom pred njim napolnil. Ta stari sovražnik me takrat še ni tako dobro poznal, dokler nisem prišel in izpraznil predpekel, in to ga je s toliko bridkostjo uapolnilo, da bi bil sam vmerl, ke bi bilo mogoče. Petra pa, ki je v preveliki gorečnosti svoje ljubezni tiste besede izrekel, nisem zavoljo tega nič menj ljubil. Bratje naj zavoljo tega ne dvojijo nad zvesto ljubeznijo tvojega serca, ki je podobna tisti ljubezni, s katero sem jaz svet ljubil. Zakaj, ke bi bila ta takrat, ko sem jaz na križu visel, te besede spregovorila, bi te bila tvoja vera, ki je vsa čista, gotovo zveličala. Zakaj ti si moja rastlina in delaš da ozelene suhe rastline; iz tebe bo izviral studenec, ki bo napajal korenine suhih dreves. Ti si moja hči, sestra in tovarišica, kateri je moj oče dodelil milost in te milosti ne boš zgubila“.

Na to se ji Kristus prikaže viseč na križu ter reče: „Položi svoje roke na rane mojih rok“. Ker si pa iz ponižnosti ni upala tega storiti, se je prikazala stranska rana ljubega Zveličarja, skozi katero je videla njegovo serce. Vsa zamaknjena je objela Križanega in bila v duhu prestavljena v nebo, kjer je slišala njegove besede: „O hči! Iz teh ran boš zajemala, kar morejo pridigarji oznanjevati“.

Pokazal ji je prelepi sedež sv. očeta Frančiška sredi serafinov, kjer je nekedaj pred svojim odpadom sedel satan, in potem ves dolgi in obširni prostor, kamer bodo prišli vsi tisti, ki bodo zvesto nasledovali svojega sv. očeta Frančiška. Naročil ji je tudi, bratom povedati, naj sprejmejo vsacega, ki bo prosil, da bi stopil v njih red, ker toliko krivičnosti, izdajstva, hudobij in mesenosti vlada na svetu. „Ti pa hči, ji slednjič reče, pripravi se k poterpežljivosti, ker celo tvoje življenje bo polno terpljenja, stisek in dvojb“.

Ni se prestrašila terpljenja, temuč, ker se je bala ga razžaliti, ga vpraša, kako naj se obnaša. On ji odgovori: „V stiskah, o hči, boš prejela pomoč in v stiskah popotovala proti nebeškemu kraljestvu“. Imenoval jo je svoje orodje, katero bo

on v svojem času v roke vzel in v dokaz tega ji je naznanil, da bo vladal mir mej škofom in prebivavci mesta Kortone.

Ko je neko nedeljo po binkoštih prav pobožno prejela sv. obhajilo, je občutila silno hrepenenje, da bi Jezusa videla. Vstala je tedaj, pokropila se z blagoslovljeno vodo in zdihovala po ljubem Zveličarju. In glej, kar naenkrat je v zamaknjenju klečala pri nogah, ketere je vmivala in brisala. Goreče ga je prosila, naj ji pokaže svoje obličje. On pa je rekel: „Mojega obličja v svoji popolni lepoti ne boš mogla videti, dokler te ne sprejemem v veličastvo zveličanih“. Na to reče Marjeta: „O moj Gospod! dolgi post v hrepenenju po tebi mi nalagaš“. In Zveličar je odgovoril: „Kaker ti je dovoljen post, tako ti bodo dovoljeni tudi velikonočni prazniki glede mene“. Na to je prosila Gospoda, naj je več ne pošlje nazaj v puščavo. Najberž je mislila, naj je več ne pošlje mej posvetno življenje. Toda Gospod ji ni hotel vslisati te prošnje, temuč je rekel, naj se verne, kaker ovca mej volkove in terpi najhujše, namreč da ne bo vživala njegove pričujočnosti. Zdihovala je in tožila silno ter rekla, da mora vmreti, ker brez njega ne more živeti. Gospod jo je precej pokrepčal. Svojih besedi sicer ni preklical, pa pokazal se ji je v veliki ljubeznjivosti, vender tako, da ni videla njegovega obličja. Videla ga je na prečudno lepem tronu in zraven njega preblazeno devico Marijo, ki se je ljubeznjivo ozirala na Marjeto. Gledala je tudi vse verste zveličanih, kar jo je z nepopisljivim veseljem napolnilo. Ker pa ni mogla videti obličja svojega božjega ženina, je le to rekla: „O Gospod! Tebe edinega ljubim, tebe hočem videti“. Oberne se k materi Gospodovi in reče: „O moja ljuba gospa, reci vender svojemu sinu, naj mi pokaže svoje ljubeznjivo obličje“.

Ko se ji je na praznik sv. Magdalene s svojimi svetimi ranami prikazal, jo je vprašal, ali hoče videti dobrote in darove, ketere ji bo še dodelil. Ona pa je rekla: „Ne, moj Gospod; zakaj ti si moje veselje, tebe samega želim videti; ti si moje življenje, v tebi živim; ti moje veselje, v katerem se veselim; ti moj mir, v katerem počivam, ti si vsa sreča moje duše. Spoznam, o moj Gospod, ki te ranjenega vidim, da si ti hotel za človeški rod terpeti in vmreti“.

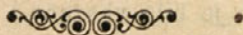
Tako in enako je govorila ta sv. duša, in ko jo je Gospod vnovič povabil gledati slavo svetnikov, je odgovorila: „O moj Gospod, ti sveti vseh svetih, luč, sladkost in krona svetnikov

edino po tebi hrepenim, ako imam in vidim tebe, vidim tudi vse svetnike“.

Dovolil ji je dotekniti se njegovih svetih ran. Toda iz strahu in spoštovanja se ga ni doteknila, temuč le znamenja ljubezni in gotovosti ga je prosila. Pa Gospod ji je vzkazal: „V znamenje ljubezni in gotovosti ti zapovem nadalje o ničemer drugem ne govoriti, kaker le o meni“. Marjeta pa pravi: „O moj Gospod! Ker tega povelja brez tvoje milosti ne morem spolnjevati, prosim te, pomagaj mi, saj te rada slušam. Ker poznaš mojo slabost, skrij me pred stvarmi in ne sili me ljudstvu ali kaki osebi kaj razodevati“.

Vprašala ga je tudi, kako velika je njegova ljubezen do manjših bratov in on ji je mnogo tolaživnega razodel in slovesno brate blagoslovil. V noči praznika sv. Klare se ji je prikazal angelj iz reda Serafinov in jo blagoslovil. Ta blagoslov jo je s prečudnim veseljem napolnil, da ga kar skrivati ni mogla in se celo smeha ni mogla zderžati.

Pervo adventno nedeljo jo je Gospod potolažil zaradi njegovega strahu pred hudobnim duhom ter ji povedal, da ji ne bo mogel nič škoditi, ker nobena stvar zdaj svojega Odrešenika tako ne ljubi, kaker ga ona. Pozneje, pred praznikom sv. Tomaža ji je poslal tudi nekega angelja, ki je blagoslovil njeno celico, in jo zagotovil da se bo spolnila obljuba Gospodova, da bo namreč do smerti vedno rastla v milosti, ter jo spomnil na to, kako je njen spovednik razložil zapoved ljubezni do bližnjega.

Življenje častitljivega brata Petra Bardesija.

(P. C. L.)

10. Poglavje.

Brata Petra pokorščina.

Ko je častitljivi Janez Leonard po božjem navdihnjenju ustanovil družbo regularnih klerikov, ni hotel svojim duhovnim sinovom nikakeršnega vodila dati, kako da bi imeli živeti, kako pokoro delati, v raznih čednostih se vaditi in popolnost doseči. Zavoljo tega so se njegovi učenci zelo čudili; mislili so, da bi

lažje v vsem napredovali, ako bi skupno vodilo imeli in spolnjevali. Nekega dne mu tedaj reko: „Oče, zakaj nam ne daš pisane-ga vodila, da bi ga spolnjevali in sveto popolnost dosegli?“ On pa si je dal prinesiti list papirja in je nanj zapisal samo besedo: „pokorščina“. S tem jim je dal spoznati, da, ako bodo po vsem pokorni, se bodo brez dvojbe posvetili in zveličali. In prav je imel. Pokorščina je namreč, ketera prinaša v samostanskem življenju najlepše cvetlice vsih čednosti ter jih napolnjuje z naj-prijetnejšo vonjavo. V senci svete pokorščine so se rodili in mogočni postali korenjaki v čednosti, ketere cerkev časti in ki jim v čast hiše božje in oltarje postavlja.

Častitljivi služabnik božji br. Peter je vedel, da, gdor predstojniku pokorščino skazuje, je pokoren Bogu samemu, ki po predstojniku zapoveduje. On je torej to sveto pokorščino nad vse ljubil in vesel vse spolnjeval, kar so mu predstojniki zapovedovali ali kar je sveto vodilo zahtevalo in so druga samostanska pravila predpisovala. Ves čas svojega samostanskega življenja je to čednost pokorščine tako na tanko in ostro gojil in zverševal, da niso njegovi sobratje na njem niti najmanjše napake proti nji mogli opaziti, kar je pač naj lepša priča, kako je br. Peter premagal svojo lastno voljo ter jo je popolnoma povergel volji predstojnika. To je pač največi dar, katerega človek Bogu prinesiti more, da se brez vsega zadržka s pokorščino podverže tistemu, ki mu zapoveduje, ter njega povelja natančno zveršuje, tako da ne prevdarje in ne modruje o tem, kar mu je bilo vkazano in ne povprašuje, zakaj mu je bilo vkazano.

Akoravno mu je bila poglobitna dolžnost miloščino prositi, je vender le zraven tega mnogokrat opravljal posel zakristana in tudi bolnikom je stregel, ne samo, ker ga je k temu njegova ljubezen do bližnjega silila, ampak ker mu je bilo sem ter tje zapovedano; akoravno je bil sam zelo slaboten in rahlega zdravja se vender ni branil teh raznih opravkov in jih je, čeravno težavno, vender le vestno opravljal, ker mu je pokornemu Bog pomagal težave premagovati. Pokorščina namreč daje človeku neko skrivno moč vse težave premagati, naj si bodo še tako velike.

Br. Peter ni samo svojemu predstojniku pokorščino skazoval, mariveč je bil pokoren tudi dr. gim svojim sobratom, če so tudi mlajši bili kaker on in njemu enako lajiki. To je bilo znamenje njegove priprostoti in ponižnosti, ketere ste vedno v zvezi s pravo pokorščino.

Zavoljo tega je sv. oče Frančišek Serafinski imel navado reči, da je vedno pripravljen s ponižnostjo slušati tudi najmlajšega novica, ako bi mu ta kaj v božjem imenu zapovedal.

Kako da je brat Peter rad slušal ter v priprostosti in ponižnosti spolnjeval povelja, vidimo iz sledečega. Njegovi sobratje so kaj dobro poznali to njegovo slepo pokorščino, in neki dan so se kleriki hotli z njem pošaliti ali pa znabiti njegovo pokorščino skušati, kar pa je oboje nepristojno bilo, ter so rekli bratu Petru, da je p. gvardijan zapovedal, naj v sredi spalnice habit sleče. Pobožni redovnik je slušal in brez vgovora sleče svojo obleko in v sami spodnji obleki sredi spalnice stoji. Mej tem so šli kleriki na vert in ko so se čez več časa vrnili, so našli brata Petra še vedno brez habita stoječega v sredi izbe; čakal je, kedaj mu bo predstojnik zapovedal, da zopet habit obleče. Kleriki mu tedaj rečejo, da je p. gvardijan zapovedal, naj se zopet obleče in on je tako storil, ne da bi besedico spregovoril. Br. Peter ni mislil, da mu kaj takega predstojnik ne bode zapovedoval, češ ker je tako nespametno. Toda keder je spoznal, da se mu kaj zapoveduje, kar bi bilo le naj manjše razžaljenje božje, bi ga ne bila nobena moč prisilila, da bi bil tisto storil. To nam spričuje sledeči dogodek. Neki gospod Tomaž Marin, ki je brata Petra zelo visoko cenil in zavoljo njegove znane svestosti spoštoval, je prosil nekdanj komisarja čiljske provincije, patra Gabrijela Aragni, da bi dovolil bratu Petru, da bi bil za kerstnega botra njegovega novorojenega sinčka. Pa br. Peter se je odločno branil to storiti, ker sveto vodilo prepoveduje, da bi redovniki sv. Frančiška bili botri moških ali ženskib, da bi se vsled tega kako pohujšanje ne zgodilo mej brati ali glede bratov. Tudi še potem, ko so mu zagotovili, da so dobili zanj posebno dovoljenje v tem slučaju, se le ni dal pregovoriti, ampak je terdil, da je storil svete obljube reda sv. Frančiška brez vsakega polajšanja in da jih hoče na tanko spolnjevati; če bi tudi to polajšanje veljavno bilo, se ga vendar le noče nikaker posluževati.

11. Poglavlje.

Brata Petra ljubezen do vboštva.

Kaker je serafinski oče sv. Frančišek sam ljubil sv. vboštvo, tako je tudi svojim bratom zapovedal sveto vboštvo ljubiti in se ga deržati v vseh rečeh; to je bilo tako rekoč njegovo poslednje

volilo ali oporoka. To sveto vboštvo je tako visoko cenil in mu toliko vrednost pripisoval, da je rekel: „od zvestega spolnjevanja svetega vboštva je odvisno tudi spolnjevanje dveh drugih obljub, namreč svete pokorščine in svetega devištva. Ko so ga negdaj vprašali, katera čednost je Bogu najljubša in katero najbogatejše poplačuje, je odgovoril: „Sveto vboštvo, ker ono je pot zveličanja, mati svete ponižnosti in korenina vse popolnosti“. In res vzvišena čednost je, ako se človek iz ljubezni do Jezusa odpove vsemu posvetnemu imetju, da ga v vboštvu naslednje na Kalvarijo, da se da ž njim ne križ pribiti, da ž njim vmerje v največjem pomanjkanju.

Pobožni služabnik božji br. Peter, si je na vso moč prizadeval, da bi v vseh rečeh posnemal svetega očeta Frančiška, in ne bomo se čudili, da je tudi sveto vboštvo tolikanj ljubil.

Kaker spričuje pater Janez de Toro, je bila njegova celica zelo tesna; v nji je imel svojo vbožno posteljo, kaker smo jo spred opisali, majhino mizico in priprost klečalnik, na steni papirnato podobo Matere božje in v kotu palico. Obleka, katero je nosil, je bila vedno najslabša, povsod zakerpana, tako da je nihče drugi ni hotel več nositi; novega habita ni hotel nigdar imeti in ko je čas prišel, da so bratje sukno dobivali za novo potrebno obleko, ni nigdar zraven prišel, češ da nove obleke ne potrebuje. Nekega dne pa je vender le prišel, ko so sukno delili, ker mu je predstojnik tako zapovedal, pa vzel je polovico menjsukna, kaker je bilo navadno, da so ga drugi bratje jemali, in iz njega si je naredil tako vozec habit, da se je v njem komaj premikal. Pater Miklavž Treites pripoveduje, da, ko je drugikrat zopet le, ker mu je bilo zapovedano, po sukno prišel, je, kaker je imel navado, le polovico vzel, ki je, kaker smo rekli, komaj zadostovalo za tesan habit, in vender si je iz tako malo sukna napravil habit, plašč in še spodnjo obleko ali tuniko. S tem je pač Bog pokazal, kako dopadljivo mu je bilo vboštvo brata Petra.

Ker je bil večinoma bolehen in je moral mnogo okolu hoditi, bi bil lahko dobil dovoljenje, da bi bil smel obuvalo nositi, ki bi mu noge varovalo vremenskih nadlog, pa za to dovoljenje ni nigdar prosil, ampak nosil je vedno sandalje, ketere le majhn del noge pokrivajo in v dežju ali snegu skoraj da nič ne koristijo. Tudi ni nigdar novih sandalij nosil, temuč že obnošene, ki niso bile po njegovi nogi vmerjene in so mu torej le težavo

delale. Tudi to je gotovo storil ne samo iz ljubezni do vboštva, ampak tudi iz pokore, ter si je s tem pridobil dvojno plačilo pri Bogu.

Skozi njegove roke je šlo vse, kar je bilo samostanu potrebno, in lahko bi si bil kako majhino reč prideržal, da bi se mu ne bilo treba vedno poniževati in predstojnika prositi za vsaki nič posebej; pa tega ni nigdar storil. Keder koli je kaj potreboval, tudi najmanjšo stvar, vsakikrat je predstojnika prosil, tudi za to, kar je sam nabral, ko je miloščino pobiral. Z dovoljenjem svete stolice v Rimu, so smeli tamkaj tudi denar sprejemati za cerkvene in samostanske potrebe, pa br. Peter je tolikanj sveto vboštvo čislal, da, ko so mu dobrotniki denar ponujali, se ga ni nigdar sam poteknil, ampak rekel je svojemu navadnemu spremeljavcu, bratu Jožefu, ki je bil tretjerednik, da ga naj on sprejme in hrani. Kratko rečeno, častitljivi br. Peter je v vseh rečeh gledal, da je sv. vboštvo koliker mogoče na tanko in ostro deržal.

12. Poglavlje.

Brata Petra čistost.

Hudobni duh hodi po besedah svetega pisma okoli kaker erjoveč lev in išče koga bi požerl, kako bi ljudi, ki so po svetem kerstu in božji milosti bili prerojeni v otroke božje in dediče nebeškega kraljestva, zopet dobil v svojo oblast; pred vsem pa si prizadeva to doseči pri tistih, ki so se na poseben način Bogu darovali in njemu posvetili; nad njimi skuša vso svojo moč, vse svoje zvijače. Oni, ki mej posvetnim hrupom živijo in si le za minljive nečimernosti prizadevajo, so obdani od slabih pohujšljivih zgledov in zapeljivih priložnosti in se kmalu naveličajo čednostno živeti ter tako zapadejo nastavljenim zankam peklenskega sovravnika. Tiste pa, ki so od sveta ločeni in Bogu posvečeni njemu služijo, ki se pogostoma okrepcavajo s prejemanjem svetih zakramentov, z eno besedo, ki so se popolnoma in nerazdeljeno svojemu Bogu v dar darovali, hudobni duh sicer tudi napada s svojimi sovražnimi naskoki in zvijačami, pa nevstrašeni se mu zaperstavijo in vse njegovo zapeljevanje, okrepcani z božjo milostjo, premagajo. To hudobnega duha jezi. Naj bolj ga pa grize, ko vidi, da redovniki in redovnice tako žive, kaker bi ne bili iz mesa enako drugim ljudem, da tedaj bolj angeljsko, kaker človeško,

bolj nebeško kako pozemeljsko v čistosti in zderžnosti Bogu služijo, in za to jih skuša s hudimi skušnjavami zoper sveto čistost.

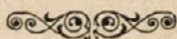
Častitljivega služabnika božjega br. Petra je hudobni duh tudi napadal s takimi hudimi skušnjavami, pa on se mu je dobro znal v bran postaviti. Pred vsem je skerbno čul nad svojimi telesnimi čuti, zlasti nad svojimi očmi. Keder je po svoji dolžnosti hodil po mestnih ulicah, je bil vedno sam v se zamišljen, oči je imel k tlam pobešene, ni se ozrl na nikogar, ki mu je nasproti prišel. Ko je stopil v hišo in miloščine prosil, je tudi ponižno k tlam zerl, nigdar ni pogledal v obraz dobrotnika, še manj pa dobrotnice in zavoljo tega tudi ni nobenega zunanjih po obrazu poznal; neketere je poznal, pa samo po glasu. Tudi svoje sobrate ni vse poznal po obrazu ali z imenom, ampak samo po govoru. Zgodilo se je enkrat, da ga je p. gvardijan vprašal, kateremu bratu je neko reč izročil, in br. Peter ni vedel povedati brata po imenu, ampak je rekel, da se mu dozdeva, da jo je dal tistemu bratu, ki tako in tako govori; v obraz ga ni pogledal.

Tolika oštost se bo marsikomu dozdevala pretirana, pa pomislijo naj, da tako zatajevanje občudujemo tudi pri drugih svetnikih, ki so čistost in nedolžnost nad vse ljubili. Sv. Alojzij n. pr. ko je bil v poskušnji ali novicijatu, se celo leto ni ozrl na strop svoje celice; ko je živel na španjskem kraljevem dvoru, ni nigdar pogledal v obraz Marije Avstrijske; še celo svoji lastni materi ni rad v obličje pogledal. Velikokrat se je že pripetilo, da je en sam radoveden pogled človeku slekel sveto nedolžnost. Svetega kralja Davida je tak prenagljen pogled tako daleč zapeljal, da je postal prešuštnik in morivec. Kar se je tem in njim enakim prigodilo, to se more zgoditi tudi vsakemu, če ne pazi na svoje oči.

Neki krat je prišel br. Peter v neko hišo miloščine prosit in ko je iz nje šel, se mu je hišna približala in se hotla nespodobno s služabnikom božjim pošaliti, pa br. Peter se je tega tako prestrašil, da se je kar stresel. Hitro se je s pobožnim zdihljajem zatekel k svoji mogočni kraljici Mariji, da bi ga obvarovala in od tistega časa ni več prestopil praga tiste hiše. Tako je storil vsakikrat, kederkoli je slišal kako nespodobno besedo ali zapazil kako nerodno obnašanje, ogibal se je tacihi oseb in tacihi hiš. Kaker se je pa ogibal priložnosti, da bi ne slišal kakih nespodobnih besed, tako se je tudi sam varoval, da

ne bi kaj izgovoril, kar bi le najmanj bilo kako nespodobno. Veselje pa je bilo slišati ga, s kako gorečnostjo je preslavljal in hvalil sveto čednost čistosti. Kjerkoli je hodil, vedno je priporočal nedolžni mladini, da naj Marijo časti in sveto čistost ljubi; posebno mladim svojim sobratom klerikom je pogostokrat na serce govoril, naj to čednost skerbno varujejo; gdor čistost ohrani, je dejal, more ohraniti vse druge čednosti.

Da se je pa sam čistega ohranil, se je posluževal še drugega izdatnega pripomočka, krotil in pokoril je svoje telo in z ostrim bičanjem ga je ohranil v sužnosti duha. Posnemal je pri tem svetega očeta Frančiška, o katerem se pripoveduje, da, ko je bil enkrat zoper sveto čistost skušan, ni dolgo premišljeval, kako bi skušnjavo premagal, ampak vergel se je z golim telesom v ternje in se po njem sem ter tje valjal, dokler ni bilo poželjenje ugnano. Iz tega ternja so potem pognale lepe rože brez ternov, kaker še dandanašnji v samostanskem vertu pri Porci-junkuli rastejo. Tako je tudi br. Peter sè vsemi mogočimi sredstvi krotil poželjenje mesa, dokler je popolnoma zmagal.

Kako naj se obnašajo udje tretjega reda.

IV. Glede telesnega deržanja sploh.

Ko ljudje človeka prvič vidijo, opazijo najprej, kako se derži, in že po tem se jim ali prikupi ali pa pristudi. Zato nikaker ni neumna in prazna skerb, ako človek tudi sam na to misli, kako naj se derži, da bo njegovo deržanje prijetno in ljubotem, ki ima biti z njimi v dotiki. In da jo prav zadene, za to ni treba posebno bistre glave in visoke učenosti; mnogo potrebnije je dobro, čisto serce in pa pogosto občevanje z olikanimi ljudmi. Vender nikar misliti, da je olikan vsaki, kedor nosi gosposko suknjo. Tudi mej gospodo je dosti sirovosti, kaker se zlasti v poslednjih časih prav očitno kaže povsod. Temu se ni čuditi. Kedor nima vere, kaj ga bo varovalo greha? Kedor je pa grehu in grešni strasti vdan, ta se bo težko dolgo lepo in dostojno deržal; notranja ošabnost in poželjivost se bo kmalu pokazala tudi v unanji neotesanosti in brezozirnosti. Nasproti pa ne bo nigdar v resnici sirov, kedor po veri Kristusovi čednostno živi;

le nekaka okornost in boječnost je, ki v zadrego spravlja preprostega človeka, ko pride mej ljudi, ki jih ni vaje. Te okornosti pa se bo znebil tolikanj prej, koliker prej in večkrat pride v dobro družbo, kjer se ljudje derže v vsakem oziru lepih, tudi mej višjimi stanovi veljavnih navad. Srečen je otrok, ki se privadi lepega vedenja že v domači hiši od starišev in sorodnikov. Ali seveda je to skoraj le mej višjimi stanovi mogoče, kjer se vzderžujejo lepe navade od roda do roda. S tem pa ni rečeno, da ne bi mogli mnogo koristiti svojim otrokom v tem oziru tudi preprosti kmetiški stariši tako z lepim naukom kaker z dobrim zgledom. Posebno naj bi skerbili, da premagajo tisto tako imenovano sramožljivost ali bolje rečeno bojazljivost ali plahoto, ki sicer človeku lahko ostane za celo življenje, da mu je v veliko škodo in nadlego. Takega plašnega dečka naj jemlje oče, koliker se da, povsod sebo kamer gre mej ljudi, ravno tako mati preboječo hčerko, ter jima skušajta dopovedati, kako se je treba vesti tu ali tam ter jima dajati v vsem dober zgled. In ko pridejo gostje v hišo, naj bodo taki otroci le zraven in se jim ne puščaj bežati ali skrivati se, ali molčati na vprašanja. Da bodo pa stariši mogli svoje otroke prav učiti in prave zglede jim dajati, morajo prej sami vedeti, kako in kaj. In ker se ne morejo vsega iz skušnje učiti, je treba kaj takega tudi brati, kar posebno velja udom tretjega reda, ki naj bodo drugim v dober zgled tudi v tej reči.

Kako naj se torej derži človek, ki ima biti olikan? Kakšno deržanje gre telesu sploh in posebej njega posameznim delom, glavi, obrazu, zlasti čelu, očem in ustam, kakšno rokam, kako se je deržati ko sedi, ko stoji, ko hodi?

Sploh se derži človek, kaker je njegovi natori primerno, ravno in pokonci, vender prosto in neprisiljeno. Ne vzdiguj ene rame više od druge, ne nagiblji se naprej, tudi ne na eno ali drugo stran, kaker ne bi mel kosti v telesu; vender se tudi le-seno in prisiljeno ne derži kaker vojak, ko ga vadijo. Okorna počasnost ni lepa, pa nemirno in igravo počenjanje tudi ne. Derži se sploh preprosto in dostojno, tako da ne bo nad tebo nič posebnega in čudnega videti, pa tudi nič nemarnega. Zlasti pa derži glavo lepo naravnost, prosto in neprisiljeno. Ne pobešaj je h tlam, tudi je ne vklanaj na eno ali drugo stran; ne verti in ne premikaj je naglo semtertja, pa nikar je tudi nepremično ne derži kaker kamenita podoba. — Obraz je tako rekoč ogledalo vsega,

kar se godi in giblje v duši, ljubezni in sovraštva, veselja in žalosti, poterpežljivosti in nepoterpežljivosti, zadovoljnosti in razjarjenosti. Zatiraj slabe čute v svojem sercu, pa pazi tudi, da se ti ne bodo videli na obličju. Obličje ti bodi prijazno, pa dostojno; tako si boš pridobil serca vseh in pomiril in potolažil tudi take, ki se ti bodo bližali razdraženi in razburjeni. Pačiti, kremžiti in zmerdovati se, ali kaker koli gerdo zvijati in zategovati obraz naj stariši ne dovolijo svojim otrokom, pa tudi presladko in neprestano na smeh se ne bo deržal pameten človek. Vsaka reč ob svojem času in na svojem mestu. Tudi moder mož se včasih veselo nasmeja ali dobrohotno in prijazno malo namuzne; mlad človek se sme vže tudi na glas zasmejati; divje hahljanje, nekako konjsko erzatanje in vsak nezmeren smeh pa je napaka, ki se je mora skerbno varovati, kedor se hoče šteti mej olikane.

V družbi ljudi, ki se vesele kakeršnega koli si bodi srečnega dogodka, bodi tudi tebi odkritoserčno sočutje videti na obrazu, razen ke bi ti kaj posebnega to delalo nemogoče; z ljudmi pa, ki jih tlači žalost in nesreča, bodi žalosten tudi ti, tako v sercu kaker po unanjem.

V obličju je zlasti troje, kar dela, da ti je deržanje ali tako, ali tako, namreč čelo, oči in usta.

Čela ne gubanči, dokler si mlad, pa tudi v starosti ne nalašč. Nagubančeno čelo dela obraz ali oster, nevoljen, žalosten in kisel, kar nikomer ni prijetno, ali pa zamišljen in, kaker bi dejal, učen, kar tudi ni za mej ljudi.

Najodločniše za deržanje obraza so oči; dostikrat govore celo jasniše in razumljiviše kaker usta. Kedo ne bi bil že komu kaj z oči bral? Zato olikan človek na svoje oči skerbno pazi, da sije iz njih vedno le skromnost, dobrohotnost in pohlevnost. Pogled ti bodi zmirom odpert, jasen, brez zadrege, ne boječ in plašan. Mej pogovorom ni treba oči neprestano v tla vpertih imeti. Ne vmikaj jih pogledu tega, s komer govoriš; to bi kazalo, kaker bi imel slabo vest. Pogled ti bodi nadalje miren in stanoviten, kar je znamenje poguma in terdnega značaja. Oči naj ti ne gredo vedno vkrog, tudi naj se ne premikajo prehitro. Pa varovati se je treba tudi, da jih ne boš predolgo vpiral v eno reč ali osebo, zlasti ne v osebo drugega spola. Nadalje ti bodi pogled vesel, ne teman, ne siten in nezadovoljen; oči ne čez mero odperte, kaker bi se nad čem čudil; pa tudi mežkavo in zaspano gledati ni spodobno. Seveda pridejo v življenju ure, ko je človek potert

in žalosten in tega ne more skrivati. Ali tedaj ostani doma in ne hodi brez velike sile mej ljudi, ker bi jim le težave delal. Sicer pa bodi tvoj pogled zlasti tudi skromen in ponižen, ne ošaben, bahav in ničemer, tudi ne potuhnjen, zaničljiv, sramotiven, nesramen in poželjiv, ne preradoveden. Zavijati oči proti nebu je v družbi zoperno, pa tudi v cerkvi je to jako sumljiva pobožnost. Pri molitvi imej oči lepo ponižno pobešene, v cerkvi lahko od časa do časa tudi v oltar in zlasti pri povzdigovanju in, keder je izpostavljeno, v presveto Rešnje Telo vperite.

Usta imej navadno zaperta z ustnicami. Ko govoriš, ne pobešaj spodnje ustnice. Pa tudi nalašč stiskati ustnici ali gristi se vanje ni spodobno. Jezika nikar ne kaži; to je nespodobno, tudi če se ne godi premišljeno in sè slabim namenom. Svojih zob in skerbin tudi ne kaži nikomer razen zdravniku, keder iščeš pomoči. Pljuvati nikar kamer si bodi, zlasti ne v hiši na tla, ne skozi okno na cesto ali na vert. Ako se ti zazeha, pokrij usta z ruto ali vsaj z roko in glej da opraviš tiho in ne raztegneš rok na stežaj. Sam sè seboj ne govori nikdar. Skerbi tudi, da ti ne bodo slišati kakeršni si koli bodi zoperni glasovi ali iz ust, ali iz nosa, ali od koder koli. Zvižganje bi vtegnilo o pravem času in na pravem mestu prijetno biti, ako bi kedo dobro znal, ali mej olikanimi ljudmi ni dovoljeno. Sploh naj se derži vsakedo svojemu stanu in svoji starosti primerno, redovnik ne kaker kak gizdavec, častitljiv starček ne kaker otrok, ki mu še ni treba vedeti, kaj je dostojnost.

Neketeri ljudje so včasi v zadregi z rokami. V resnici jih ni lahko v vseh primerih prav deržati. Poglavitne nedostojnosti so naslednje: Roke imeti v žepih, ali v nedriji, ali pod predpasnikom (firtuhom); sklepati jih na herbtu ali na glavi; vpirati v kolke; palce zatikati ob ramah za vestijo ali ljajbeljc; roke vedno mencati, dergniti, stiskati, perste vleči, da pokajo; v lase ali brado sezati ž njimi; po obrazu se tipati ali čistiti; po mizi ali po šipah bobnati; pokati s kazavcem in palcem; roke sklenivši palce vertiti enega okoli drugega ali kako drugači se igrati s persti; cukati za ruto za vratom ali kje drugje za obleko sebe ali drugega; komu terkati po rami ali po herbtu; suvati, segetati, ščipati, tolči, s pestjo pretiti komu ali figo mu kazati, kar je velika nespodobnost, ke bi človek tudi ne vedel, kaj prav za prav prvotno pomeni. Gerdo in zdravju nevarno je pestovati in božati pse, mačke ali druge take živali.

Ako ima kedo kako smet, dlako, pajčino ali kaj takega na obleki, ne da bi vedel, skusi ga očediti tako da ne bo opazil; ako to ni mogoče, ga prijazno opomni ter ob enem osnaži. Ako drugi tebi stori tako, se mu zahvali s primerno besedico.

Keder nimaš nič opraviti z rokami, so najprimerniše, keder stojiš, neprisiljeno spuščene ob straneh, v domači družbi lahko tudi čez persi na križ položene ali pa sklenjene tako, da z desno deržiš perste leve roke; keder sediš, naj leže preprosto na kolenih, ali, ako sediš pri mizi, jih deni na njo. Nespodobno bi bilo roke deržati mej nogami, ali pod mizo, ali pa s komolci na mizi podpirati z rokami glavo, kaker delajo pivci v kerčmah. Mej govorjenjem se roke premikajo, da se kaj krepkejše in razumljiviše dopove; ali to premikanje ali kretanje z rokami bodi zmerno, ne prenaglo, presilno in pretirano. Ne mahati na vse strani, ne gori porivati ali vihati rokavov, kaker bi se hotel tepsti; ne ploskati po stegnih ali celo kod drugod. Tudi prisiljeno, ali, kaker bi dejal, učeno ali pridigarsko ne bodi tisto kretanje, s takim bi se le osmešil.

Ko stojiš, ne naslanjaj herbta nikamer, ker si človek, ne slon; tudi se ne vpiraj z rokami ali komolci ob to, kar imaš pred sebo. Ne vstopaj se pred drugega tako, da bi mu zaslanjal pogled na to, kamer hoče videti. Keder stojiš pred kakim gospodom, stoj pokonci s petami skupaj in persti ene noge nekoliko proč od druge, pa ne da bi molil eno nogo pred drugo, ali da bi stal le na eni nogi in z drugo počival; to je gerdo in za telo tudi nevarno, zlasti ko človek poje, pridiguje ali sploh delj časa na glas govori. Razkoračen ne bodi ne stojé, ne sedé. Ko sediš, derži noge na tleh eno poleg druge kaker keder stojiš, ne na križ, še menj eno koleno čez drugo, da bi ljudem podplat kazal. Ženske in redovniki, ki imajo dolgo obleko, sede najspodobniše tako, da se jim noge izpod obleke ne vidijo. Nedostojno je noge vedno premikati, po tleh dergniti in šariti, stopicati in bobnati ž njimi, stezati jih po klopi ali na mizo; tudi ko si sam, ne delaj tega. Tudi ujkati se nikar na stolu v družbi. V ptuji hiši sedi, kamer se ti odkaže. Iz ponižnosti iskati najslabši stol ter ga iz kakega skritega kota vlačiti na dan, to bi bila velika nerodnost. Ne sedi prvi, ako nisi najimenitniši, pa tudi ne vstajaj dokler drugi sede; sploh ne bodi v ničemer posebnjež, stori vse, kaker se ti zdi, da bi storil tisti, ki ne išče ne slave ne ponižanja.

Ko vstaneš, ne delaj ropota sè stolom, postavi ga tiho na svoj kraj. Ko hodiš, bodi tvoje deržanje tudi primerno tvojemu stanu in starosti. Zdrav mladenič naj ne lazi kaker polž; postaren mož naj ne vilra kaker nevihta. Prepočasna hoja je znamenje lenobe ali tudi nekake mogočnosti in visokosti; če gre človek prehitro, lahko mislijo ljudje, da je kaj vkral. Teče olikan človek ne, razen v kaki veliki sili. Ko hodiš, delaj korake primerne velikosti svojega telesa, ne prevelikih, ne premajhnih. Ne stopaj preširoko, pa tudi preozko ne. Ne tolci s peto, ko greš, pa tudi po perstih ne hodi kaker tat. Nog ne vlači za seboj. Glavo derži gredé zmerno pokonci, ne zibaje je semtertja, persa nekoliko vzdignjena, pogled pred se naravnost, da lahko od daleč vidiš, kam imaš stopiti, kje se ogniti ali vmekniti, koga pozdraviti itd. Z rokami ne mahaj, kaker bi sejal, tudi jih ne derži leno na herbtišču. S palico ali marelo nikar ne mahaj okoli sebe; ne nosi je pod pazuo, da ne suneš koga, ki gre za tebo, tudi ne na rami, kaker matiko, keder greš na njive. Cule, cekra ali kovčéga ne nosi na palici ali na mareli, vsaj ne ko prideš v mesto. V mestu nikar ne postajaj na cesti, tudi se ne oziraj preradovedno na vse strani, ne kaži za ljudmi z perstom, ne govori mnogo in prenglas, ne kadi tobaka, zlasti ne iz pipe. Tudi jesti po mestu grede se ne spodobi odraslemu človeku.

V mestu in blizu mesta ni treba pozdravljati ljudi, ki jih ne poznaš; le ko srečaš duhovnega gospoda, redovnika ali redovnico, se spodobno odkrij, ali molče ali, kar je vsaj zunaj mesto lepše, s kerščanskim ogovorom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Vselej se odkrij tudi, ko greš mimo cerkvenih vrat, križa, pcdobe kakega svetnika, pokopališča, pogreba, procesije. Keder srečaš presveto Rešnje Telo ali pri procesiji ali ko gredo obhajati bolka, poklekni že nekoliko od daleč na obe kolena. Ako srečaš človeka, vmekni se na desno. Ako je pot tako ozek, da ne moreta dva lahko iti eden mimo drugega, bo, keder je olikanši, počakal ob strani stoje, dokler gre drugi mimo. Če gresta dva vstric, se imata na vsak način vmekniti temu, ki jima pride nasproti. Ako imaš srečati kako pesebno imenitno osebo, stopi na stran že nekaj korakov prej, odkrij se in prikloni, ko gre mimo, primerno globoko. Ako hodiš z drugimi, ne teci pred njimi, kaker bi se bili skregali. Ne vsiljuj se pa za spremljevalca ljudem, ki so višji od tebe, ali vsaj lahko misliš, da bi raji hodili sami. Ako gresta dva skupaj, gre imenitnišemu desna stran, ako trije, gre imenit-

nišemu sreda, drugemu desna stran. Ako se sprehajajo gori in dolu, ostane vsak na svojem mestu, le na to je gledati, da se pri obračanju ne kaže herbta imenitnišemu. Poslednje vodilo je važno tudi v cerkvi; kedor streže pri sveti maši, naj se kreta tako, da ne bo mašniku herbta obračal, zlasti naj pri obhajanju vernih na stran poklekne, da ne bo herbtišča kazal presvetemu Rešnemu Telesu.

Da se imenitnišemu prepusti desna stran, pa velja le kjer ste obe strani enako dobri za hojo; ako bi bila pa desna stran gerja, bolj vmazana ali bolj težavna za noge, potem se prepusti imenitnišemu leva, to je, boljša stran. Ako hodiš gori in dolu s posebno imenitno osebo, skušaj, da prideš pri vsakem obratu na levo ali slabšo stran. Po stopnjicah prepuščaj stran, kjer je deržalo, starim; ako so ozke, pojdi od zad; ako pa gre s tebo ženska, pojdi ti naprej po stopnjicah in ženska za teboj. Sicer gospodje vedno prednost dajejo gospem, vljudnost tako zahteva. Kedor se ima z drugimi peljati v kočiji, vedi, da je imenitniše mesto desno od zad, tako da se gleda naprej. Ako se vstopa od desne strani, gre torej prvi noter tisti, ki mu gre drugo mesto in pomaga temu, ki mu gre prvo; ako se vstopa od leve, gre naprej, komer gre prvo mesto. Pri izstopu pa gre vedno nižji naprej in pomaga potem višjemu, imenitnišemu ali gospé. Ako gre gospod z dvema gospema po očitnem kraju, gre imenitniša gospa v sredi in gospod na nje desni strani.

Ako imajo iti trije vštric, od katerih sta si dva po rasti, stanu in obleki čisto podobna, od tretjega pa zelo različna, poslednjemu, če tudi je najimenitniši, ne kaže hoditi v sredi, ker bi to ljudi spominjalo na mašnika z ministrantom ali pa na žandarma, ki ženeta tata. Ona dva bodita torej skupaj in imenitniši na njiju desni strani. Če ni drugači, naj ostane ta, ki je od tistih dveh menj imeniten, nekoliko od zad. Po mestnih ulicah je to navadno tudi že zavoljo prostora potrebno, da se ljudem ne zapira preveč pot. Sploh pa morajo očitno vštric hoditi le ljudje, ki so blizu enake veljave, stanu in imenitnosti, duhovnik ne sè žensko, hlapec ne z gospodom itd. Dober sin sicer tudi v naj višji službi nigdar ne bo zatajil svoje siromašne matere, svojega preprostega očeta, ali častil jih bo njih stanu primerno; saj bi drugači oni sami prihajali le v zadrege in težave.

Francišškanski misijoni.

(Dalje).

V Kolombiji.

Zedinjene države v Kolombiji so nekoliko večje kakor naše cesarstvo in imajo tri milijone prebivavcev. V ti deželi že gledajo sonce od severja proti jugu kakor pri nas.

Ponebje pri morja in v ravnini je zelo vroče (srednja toplota 33° C) in nezdravo; po gorah pa ni tako vroče (najmanjša toplota je 10° C) in zato je zrak nekoliko bolj zdrav.

Ljudje so indijani, zamorci in mešanci; v verskih rečeh so zelo zanemarjeni.

Frančiškani imajo redovno provincijo Santa Fé (sv. vere) v Bogotá, ki ima zdaj samo tri samostane: v Mongvi (Boyaca) naše Gospe, v Santa Fe v Bogotá sv. Frančiška in v Ubaté sv. Ludovika; in dva apostoljska kolegija v Kalu (Calú in Papajanu (Papayan). Ko se je ta dežela spuntala zoper Špansko in odtergala, so zapovedovavci vzeli redovnikom samostane. Tudi frančiškanom misijonarjem je vzela vlada oba kolegija; kolegij v Papajanu je za se obderžala, drugega v Kalú je pa hotela prodati, ker ga pa ni hotel nihče kupiti, so ga leta 1887 frančiškani lahko zopet dobili. V tem kolegiju živi zdaj 10 mašnikov, 6 klerikov in 5 bratov lajikov.

V Braziliji.

Brazilija (Brazil) je gotovo tako velika dežela kakor je cela Evropa, ima pa samo kakih 12 milijonov prebivavcev. Ker je ravno pod soncem, je zelo vroča in tudi nezdrava dežela. Prebivavci te velike dežele, zdaj republike, so indijanci, zamorci, mešanci in evropejci; vere so katoliške; imajo eno nadškofijo in 11 škofij. Leta 1500 so prvič prišli evropejci v to deželo in mej njimi tudi frančiškani, ki so se zelo trudili za spreobrnjenje indijanov; mnogo jih je tudi vmerlo za sveto vero. Laškim frančiškanom je vlada dovolila, da so smeli napraviti stanovitno misijonsko postajo v mestu Manaos; s tega kraja oskerbujejo zdaj 16 novih misijonskih postaj mej divjimi indijani, kamer niso mo-

gli priti drugi misijonarji. V teh misijonih so zdaj 4 frančiškani. Od leta 1891. so napravili nemški frančiškani iz provincije sv. Križa, 5 novih misijonskih postaj, ki so Baija (čez 170.000 duš), Blumenau (čez 13.000 duš, nemška naselbina), Olinda (čez 6000), Lages in Tereseopolj Destero (Thereseopolis Desterro); zdaj imajo 8 samostanov in 1 kolegij.

V Srednji Ameriki.

Srednja Amerika, dolga pa ozka zemlja, veže Južno sè Severno Ameriko. Na nji so te le dežele: Kolombija ima naj bolj južni del, Istem imenovan; Panamà, kjer so mislili prekopati zemljo mej atlantskim in Tihim morjem; dalje proti severju Kostarika, Nikaragua, Moskito, Salvador, Honduras, Gvatemala in Mehiko. Poslednja dežela je trikrat večja kakor naše cesarstvo, druge dežele, republike, so pa veliko manjše. Podnebje je pri morju in v ravninah v Panamí vroče, skoraj večno poletje, pa tudi za evropejce nezdravo, ker ne morejo celo leto prenašati tako velike vročine (toplote 36° C); dalje proti severju razločujejo poletje in zimo, mokri del leta od srede maja (velikega travna) do konca septembra, to je zima (invierno) in suhi del leta, poletje (verano) od oktobra do maja. Na naj bolj severnem delu Mehike še le razločujejo štiri letne čase. V teh deželah prebivajo evropejci (beli tam rojeni se imenujejo kreoli), posebno Španci, indijani, zamorci, kitajci in mešanci. Vlade teh dežel so se odtergale od svete cerkve, vzele cerkveno premoženje in večinoma zaterle vse redovnike, ki še redovne obleke ne smejo očitno nositi.

V Guatemali.

Dežela Guatemala v srednji Ameriki je 12 krat večja od kranjske vojvodine in ima pol drugi milijon prebivavcev, ki so indijani, mešani (ladinos) in beli; skoraj vsi so katoliške vere in dobri. V celi deželi je samo ena nadškofija, ki ima 108 far in 129 duhovnikov. V ti zelo vroči deželi so vstanovili frančiškani svojo redovno provincijo že leta 1565. Pater Jurij della Torre in pa častitljivi pater Anton Margil sta napravila leta 1700 v mestu Guatemala samostan (kolegij) za misijone. Z veseljem so delali za zveličanje nevernikov, dokler jih ni vlada sè silo zapodila iz samostanov in prepovedala nositi redovno obleko.

Tudi svetni duhoščini je vlada prepovedala duhovsko obleko. Leta 1829 so po noči prišli vojaki v samostan, prijeli frančiškane, ko so ravno jutranjice molili, jih zvezali in v dežju prepeljali v Avano na otok Kubo. Čez 10 let jih je druga boljša vlada nazaj poklicala; zopet druga sv. cerkvi sovražna vlada jih je v novič zapodila; v takem žalostnem stanu je tam še zdaj sveta cerkev. Frančiškani so raztreseni; v imenovanem samostanu za misijone je bilo leta 1898. 9 mašnikov in 3 lajiki; ker je malo svetne duhovščine oskerbujejo fare.

P. A. F.

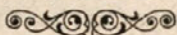
Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se lepo pripočajo č. p. A m a n d M a u e r, mašnik 1. reda sv. Frančiška, † 22. julija t. l. na Tersatu, in p. R a f a e l j B a l l n e r, † 7. avgusta pri nas na Kostanjevici, star 27 let. (Nadarjeni mladenič, po očetu Nemec, po materi Italijan, se je pri nas v kratkem zadosti dobro privadil slovenščine. Žal, da se mu je v 3. letu bogoslovja začel kaliti um in si ni upal zveršiti izpitov. Želel je v misijon v Sveto Deželo, da bi v Jeruzalemu doveršil svoje učenje, in res so ga poslali tja; ali že čez nekaj mesecev se je vernil. Nekaj na to ga je pokličal p. generalj v Rim, ali tudi od tam se je moral kmalu verniti. Pred nekaj tjedni se mu je vtergala kri in v kratkem je sušica končala mlado življenje. Vmerl je popolnoma vdan v voljo božjo pri zavednosti, jako spodbudno.) Nadalje se priporočajo rajni udje 3. reda skupščine m a r i b o r s k e: Ivana Leutschacker iz Selnice, Lucija Kalin iz Slov. Bistrice. Terezija Meško od Velike Nedelje, Marija Lukman iz Središča, Marija Kanzler iz Čadrama, Miha in Ana Krebs iz Lučan, Marija Zemljč iz Ljutomera, Alojzija Šabeder od S. Marjete ob Pesnici, Neža Poherč iz Slivnice, Ana Rihter iz Kaple, Neža Sobec iz Loč, Ivan Salvel, Katerina Pušnik in Rozalja Koren iz Maribora, Jožef Čepek od Sv. Ilja v Slov. gor., Jera Hartman in Neža Kristijan iz Kaple, Marjeta Paulič iz Brezja, Marija Tertinek od Sv. Ožbalta, Urša Golob iz Selnice, Antonja Jerša iz Vurberga, Katerina Matič in Marija Dubrovnik od Sv. Martina pri Slov. Gradcu, Frančiška Rebernik od Št. Jana pri Dravogradu, Viljelmjina Bürger iz Slov. Gradca, Jera Babnik od Sv. Vida, Neža Blažič iz Pameč, Terezija Uršej

iz Sel, iz Starega terga : Apolonja Mežnik, Ana Job, Marija Štruc, Jožefa Pistotnik, Jera Turičnik, Ana Tomažin, Ana Mešnak, Jožefa Brežnik, Marija Hribernik, Cecilija Knez, Marija Jeznik, Elizabeta Paradiž, Barbara Repnik in Jera Rudoljf, Marija Flucher od Sv. Petra pri Mariboru, Elizabeta Miheljak iz Črešnjevca, Marija Bračko in Janez Asovič iz Maribora ; d r e ž n i š k e : Ana (Marija) Koren, Uršula (Terezija) Skubin in Marijana (Matiljda) Kalc iz Drežniče, Ana (Klara) Kanalec iz Magozda ; n a z a r e t s k e : Ana (Marija) Hlade iz Pake, Marija (Elizabeta) Dražnik od Sv. Ilja pri Gradiču, Katarina (Terezija) Kališnik od Sv. Mihaela pri Šoštanju, Marija (Marjeta) Šemprimožnik iz Gornjega grada ; podružnice v V i p a v i : Terezija Bukovič, Jozefa Žgavec, Marija Živic, Frančiška Peterlin, Terezija Hlad, Frančiška Hlad, Marjeta Sever, Marijana Natlačan, Janez Vovk, Marjeta Premrl, Terezija Nussdorfer, Jozefa Pahor, Marija Kranjc, Frančiška Bizjak, Ivana Trošt in pa Jozefa Curk ; dalje : vsi umrli in živi udje tretjega reda sv. Frančiška.

Nadalje se priporočajo v pobožno molitev : neki star mož za pomoč v bolezni ; A. K. v dveh važnih zadevah ; neka žena tretjerednica svojega sina sedmošolca, da ne bi zašel s pravega pota in bi Bog dal, da bi bil enkrat Gospodov služabnik ; neka sestra za spreobrnjenje in polajšanje v nadlogah, priporoča tudi vse sestre 3. reda v tisti občini ; M. P. iz nazarske skupščine za milost spokornega življenja, in svojega sina v dober namen ; neka tr., da bi mogla prav Bogu služiti, tudi svoje brate in očeta in sebe za srečno zadnjo uro in milostivo sodbo, tudi več drugih tr. v dober namen ; neka tr. za izvolitev pravega stanu, srečno zadnjo uro in obvarovanje pred smertnim grehom, tudi v več drugih dobrih namenov ; neka silno na duhu terpeča oseba za polajšanje ; Fr. O. iz Gl. za izvolitev pravega stanu in odvernjenje skušnjav zlasti zoper sveto čistost, priporoča tudi svojega brata za spreobrnjenje ; J. Š. sebe za voljno poterpežljivost in svojo sestro za pravega spokornega duha ; J. K. za rešenje iz hudih časnih bremen, radovoljno prenašanje sovražnih naklepov, terdno zaupanje v Boga in njegovo podporo v njenih težavah, priporoča tudi svojega moža, da bi se mu povernilo terdno zdravje in bi v dobrem stanovit en ostal, svoje otroke, da bi po pravih potih hodili (darilo se oberne po namenu, Bog poverni !) ; T. in A. St. in Kr. in A. Č. v C. za dušno in telesno zdravje, ako je božja volja ; M. J. v Šk. priporoča nekega blagega mladeniča osmo-

šolca, ki je nevarno zbolel, da bi mu ljubi Bog dal zdravje, da bi dosegel svoj namen; od ravno tam se priporoča neka druga oseba v neki posebni dušni britkosti; J. Fr. C. da bi ostala stanovitna v dobrem do konca, da bi se vse njene zadeve dobro izveršile, njen sin zadobil ozdravljenje bolne noge in vsi njeni otroci zdravje, ako je božja volja; A. M. B. iz B. za ozdravljenje; neka sestra za vse tiste milosti, ki so njeni duši potrebne; neka mati svoje otroke, da bi lepo napredovali in v dobrem stanovitni ostali; M. V. za stanovitnost v dobrem, zdravje edine hčere, preobrnjenje moža in sina.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz Gorice. Že pri ljudeh velja izrek: Zahvala za pre-jete dobre je nova prošnja za prihodnost. Koliko bolj gotova je ta resnica pred Bogom! Gotovo so vsi ljudje dolžni Bogu hvaležni biti za toliko dobrot, ketere vsaki dan prejemamo iz Njegovе dobrotljive roke. Koliko je taciہ milosti, na ketere še mislimo ne. Vprašajmo se zjutraj, ko vstanemo, ni li mnogo ljudi po noči nagle in neprevidene smerti se iz tega sveta ločilo. Zvečer so se zdravi vlegli, a zjutraj so jih našli mertve. Kedo te nape-ljuje k dobremu zjutraj, ko vstaneš, kedo ti daje vsakdanjo hrano? Misliš si, če bi si je sam ne bil zaslužil, je ne bi imel. Motiš se, predragi. Gospod nebes in zemlje ti jo je vstvaril. On je že od nekedaj se namenil za te skerbeti, še preden te je vstvaril, da sedaj ne terpiš lakote. Ali ne slišiš večkrat notranjega glasu: ne stori tega, ker je greh, opusti ono, poprimi se rajši tega, da rešiš svojo dušo. Glej milost Gospodova! Meniš li, da si jo sam zaslužil? Misliš, da je tvoja zasluga, da si rojen v jedino pravi kerščanski veri. Ne! za vse to se imamo Bogu zahvaliti. Kedo te podpira v tolikih bridkostih in težavah, kedo ti zlajšuje križe in ti daje pogum, da ne padeš in ne onemoreš pod vsakdanjo težo skerbi tvojega stanu. Milost Gospodova je ono blago mazilo, ke-tero ti Gospod od časa do časa vliva v tvojo onemoglo dušo. Kedo če ne Gospod, nas navdaja z novim pogumom, ko se nam zdi že vse zgubljeno. Zato pa On zahteva od nas, da smo mu hvaležni. Ali ne beremo v sv. evangeliju od deseterih gobovih, ketere je Kristus ozdravil? Samo eden je prišel nazaj in se zahvalil Gos-

spodu. In kaj je rekel Kristus? Začudil se je: „Kje pa je onih devet?“ je dejal, to je, kje pa so oni, katerim sem tudi dobroto skazal? Mar nisem vreden, da bi se bili prišli zahvalit? Oh, predragi v Kristusu, posnemajmo onega desetega gobovega. Dostikrat smo gobovi na duši in naš dobri Zdravnik, Jezus Kristus, nas ozdravi v zakramentu sv. pokore. Mnogokrat smo v telesnih potrebah in Jezus nam pomaga. Hitimo tudi mi k njemu ni se mu zahvalimo. Te hvaležnosti poln bi tudi jaz rad čutila vdanosti izrazil presv. Sercema Jezusa in Marije. Dolgo sem se že trudil in prizadeval priti do zaželenega cilja. A moje dušne in telesne moči so se mi zdele preslabe; zato sem se zatekel k Bogu. In glejte, nisem zastonj terkal na vrata božjega vsmiljenja. Sklenil sem bil, da hočem javno oznaniti, ako me vslišite presv. Serci Jezusa in Marije in mi pomagate iz razni zadreg. Sedaj ko sem vse srečno prestal, spolnim dolžnost hvaležnosti. „Pridite k meni vsi, ki ste obteženi in jaz vas bodem poživil“ pravi Gospod. Te besede si naj zapomnijo vsi, ki so v terpljenju in križih. Koliko jih je, ki poyšod prej ko pri Bogu pomoči iščejo. Bolnik že skoraj na smertni postelji pošilja od zdravnika do zdravnika, naj mu pomaga; a na najboljšega Zdravnika, ki bi mu mogel tudi dušna zdravila podati, premalo misli. Oj hiti, predragi sobrat v Kristusu, k presv. Sercema Jezusa in Marije. Vslišan bodeš, če je tebi k dušnemu zveličanju. Isto velja za vse druge, naj si bodo v tej ali oni nadlogi.

Bodite torej češčeni in hvaljeni presv. Serci Jezusa in Marije. — Tudi v prihodnje se priporočam presv. Sercema Jezusa in Marije za milosti, ketere mi bodo potrebne. V ta namen prosim predrage bravce, naj molijo za me. P. M. F.

Nadalje naznanjajo svojo zahvalo: Br. H. Bl. za ozdravljenje hude bolezni po priprošnji sv. Antona Padovanskega; M. G. tr. v O. za ozdravljenje hude bolezni po devetdnevniči na čast presv. sercema Jezusovemu in Marijinemu in sv. Jožefu; neki bravec in naročnik „Cvetja“ iz skupščine v Ajdovščini za ozdravljenje svojega otroka; neka oseba od Sv. Ane v Slov. gor. za pomoč v nujni sili; neka oseba z Gorenjskega, da je po priprošnji sv. Antona dobila izgubljeni denar; E. K. tr. mariborske skupščine, da je ozdravela od nevarne bolezni, ko je prosila pomoči Marijo, mater milosti, in sv. Antona Padovanskega; neka tretjerednica za razsvitljenje pri volitvi stanu; neka druga za pomoč, da je v skušnjavah in zadregah mogla obvarovati sveto čistost;

J. K. za razne prejete milosti, zlasti, da se je oporacija njenega moža srečno zveršila in da je neka oseba srečno prestala izpit (drugi rigorozum;) J. Š. tr., da je Bog po čudnem potu odvernil nje sestro od grešnega življenja; K. B. tr. za najdeni denar; M. P. tr., da je okrevala toliko, da more nekoliko svoje delo opravljati; M. Fl. tr. mariborske skupščine, ker je bila vslišana v veliki britkosti na duši in telesu; M. P. za več prejetih dobrot; neka tretjerednica iz Št. Ilja pod Turjakom.

Cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Od več strani nam dopisujejo in nas poprašujejo naši zvesti dobrotniki in častivci Marijini, kako napredujemo z našim bogoljubnim delom, z zidanjem cerkve Materi Milosti. — Hvala Jezusu in Mariji. — Slikarijo smo ravnokar dokončali. Pridite in ogledite jo, kličemo z radostnim srcem. Delajo se zdaj orgle, cerkveni tlak in priprave za novi altar Matere Milosti. Ker so nekateri družbeniki zaostali s svojimi milodari, nebode nam mogoče iti letos v novo cerkev. Večinoma so pa družbeniki zvesti ostali, kar nas neizrečeno veseli in tolaži in za kar smo angeljem varihom, ki tako ljubeznjivo opominjajo na obljubljeni milodare, največo zahvalo dolžni. Družbenikov je zdaj blizu 60,000, družba bo trajala kakove 3 ali 4 leta in se še toraj zmirom družbeniki sprejemajo. Da se nam bode to veličastno delo posrečilo, ni več dvoma; samo zakasnilo se je nekaj časa, ker so nas, kaker smo omenili, nekateri družbeniki zapustili. Kaj bi nam tudi ne bilo mogoče, če mislimo na geslo, ki smo si je izvolili za to bogoljubno delo:

Vse po Mariji! Vse z Marijo!

Vse v Mariji! Vse za Marijo!

Frančiškanski samostan v Mariboru mes. julija 1899.

P. Kalist Heric,

gvardijan in predsednik Marijine družbe.

stolszki, Zagreb 1742, naslednje primere (ki jih pišem tu, kaker spred Dainkove in prekmurske, v sedanjem čerkopisu): str. 210, 245, 246, 247, 550: preklinjavec, preklinjavca, preklinjavci, 216, 246, 490: ladavec, ladavca, ladavci (prim. str. 586: obladvica), 550: prisegavci, 551: zaderžavci, posegavci. V nepaginiranem predgovoru in končnih opazkah pa stoji: čtavec (večkrat), čtavcu, čtavci, čtavcev, čtavcem (od: čtati, čteti, naše: b r a v e c).

To so dejstva, katerih se vsakedo lahko sam prepriča. Ni verjetno torej, da bi bilo res, kar piše prof. Perušek na str. 7: „Ti Slovenci (hervaski in prekmurski namreč) ne izgovarjajo samo besede „tkalec“ s čistim „l“-om, nego isto tako tudi besedo „trgalec, prosilec“.

Ali da ne bom morebiti „fanatičen samoslovenec“, da se ne bom postavljaj „na omejeno stališče ne le same slovensčine, nego kranjske slovensčine ali celo gorenjske oziroma ribniške slovensčine“, kaker očita „slovenski filologiji“ *Phyllogera philologica* v Slov. Nar. 9. jun. t. l., glejmo za hervasko „kajkaljščino“, kaj pravi na to prava in pristna hervasčina. Pred več leti sem si izpisal iz blizu najstariše natisnjene knjige hervaske (Evangelia et epistolae Bernardini Spalatensis, Venetiis 1495), koliker je je ohranjene v naši tersatski knjižnici, naslednje primere na -a v a c: 61 a: slišauac (t. j. slišavac) 75 a: vladavcem (t. j. vladavcem), 76 a: vladavcem (t. j. vladavcem), 77 a: vladauac (t. j. vladavac), 77 b: pripouidavca (t. j. pripovidavca); na -a l a c ni v knjigi ničesar. Te dni pa sem pregledal še nekatere druge hervaske knjige, da vidim ali pišejo dotične besede na -a v a c ali na -a l a c, zlasti dva rokopisa izdana leta 1892 in 93 od našega Valjavca, „Koluničev Zbornik, hrvatski glag. rukopis od godine 1486“ in „Crkvena prikazanja starohrvatska XVI i XVII“. V prvem sem našel naslednje primere na -a v a c (pišem jih z ja nam. é in brez jera in nadomeščujočega ga apostrofa): str. 60, 64, 65, 129, 130, 136, 138: pripovidavac, pripovidavca, pripovidavci, pripovidavac (gen. plur.), pripovidavcem, pripovidaveih, str. 47, 45, 112, 138 235: vladavac, vladavci, str. 140: opijavac, 219: podlastavcev (Schneichler), 235: hvastavci (Prahler), 240: predavce (Verriäther), 256: zabajavci, zabijavci (napačno za: zabajavci). Primerov na -a l a c ni: le o p i l a c: nam. opijavac je pod črto navedeno iz drugega rokopisa in tu je l etimologično opravičen. V drugi imenovani knjig sem našel str. 17: zdavcem (Verräthern?), 257, 269: bijavci, 257: frustavci (Geissler), 281, 293, 329: vladavac, vladavca. Primerov na -a l a c tudi tu ni, le na str. 136: p r i š l a c i, kar priča, kaker gori o p i l a c, da bi bil v teh rokopisih tudi v ostalih primerih pisan l, ne v, ako bi bile nastale dotične besede iz participijev na -a l. Izmej Hervatov stoje torej naši sosedje t. j. kajkavci in čakavci na naši strani, in ker je čakavščina ohranila v primeri se štokavščino stariše oblike, moramo sklepati, da je -a l a c, kjer stoji v štokavščini namestu čakavskega a v a c novejša po zmoti nastala končnica.

Vse to naposled prekrasno potrjuje češčina; tu nekoliko primerov na -a v e c iz slovarja, ki mi je ravno pri rokah: br-

blavec (Plauderer), dudavec (Murrer), hloavec (Nagethier), hlta-vec (Vielfrass), chrapavec (Schnarcher), chřestavec (Klapperstein), chrchlavec (Räusperer), chrustavec (Knirscher, Knaupeler, Knor-pei), kýchavec (der öfter Niesende), krkavec (Rabe), kulhavec (ein Hinkender), lapavec (Wortlänger), létavec (Flieger, Springfeldt), mhouravec, mžouravec (Blinzauge), přeživavec (Wieder-käuer), skuhavec (Winsler, Kreischer), smačkavec (Riesenschlange), šplhavec (Klettervogel), třeskavec (Glauberit), volavec (Ausrufer), na -i v e c: chlubivec (Prahler), myslivec (Jäger), sla-divec (Beerenzucker) itd. Kedor hoče več primerov, jih v slo-varjih lahko najde; nam naj bodo ti zadosti. Torej tudi češčina ima besede na -a v e c in -i v e c, ki jih ne sme spreminjati v -a l e c in -i l e c, kedor hoče po češki prav govoriti in pisati. — Mi pa v bogi Slovenci, katerih predniki so sto in sto let govorili tudi na -a v e c in -i v e c, ne bi smeli zdaj več ne govoriti ne pisati tako, ker je to na enkrat postalo „rovtarsko“! ? O t e m p o r a, o m o r e s! O c a t i p r o f e s s o r e s! —

Sklicujejo se na etimologijo. Dobro; češčina nam bo posve-tila tudi v to. Za navedenimi in drugimi takimi samostavniki stoji v slovarjih blizu vselej adjectivum verbale na -a v ý, -i v ý: brblavý (plauderhaft), dudlavý (murrend, hohl), hlodavý (nagend), chrapavý (schnarchend), chřestavý (klappernd) itd. Ti pridevniki imajo torej večinoma pomen participija sedanjega časa; natorno, da se iz njih izvajajo imena osebam, ki kaj delajo, „ὀνόματα ποιούντων τι“ bi se morebiti smelo reči po gerški. Kako lahka in jasna etimologija! H čemu bi torej težav iskali, kjer jih ni?!

Al! pa ne bi bilo nadalje prav tako natorno, ako bi se de-lala iz part. preteklega časa imena osebam ali rečém, ki so kaj storile ali prestale, „ὀνόματα ποιησάντων ἢ παθόντων τι“? Res, tudi takih imamo mi in jih imajo Čehi in drugi Slaveni: poho-řelec (pogorelec), zatemnelec (Finsterling), pilec, opilec (ein Be-trunkener), vystupilec (učenec, ki je izstopil) itd. Sem gre dalje naše: merlec, vmerlec (merlič), prišlec (ki je prišel), vrêlec (ki je privrel po dežju), prelec (izg. „prêuc“, neka versta vešč, ki s o p r e l e ko gosenice — ko vešče ne predejo.*)

Ni pa t k a l e c iz participija t k a l, temuč iz samostavnika *tkalo, *tkadlo (Webstuhl); to nam priča č. t k a d l e c (Weber).**) Prav tako je p r a l e c (izgov. „práu“, ne „právec“, Stössel, Waschbleuel) iz *pralo, (*pradlo), to priča zopet č. p r a d l e c (Wäscher); tako tudi: rilec, černilec, motovilec itd.

(Dalje prih.)

*) Priimek P r e l e c se je menda prvotno dal možu, ki je enkrat p r e l, ker je to žensko delo. Ko priimki in psovke se rabijo participiji preteklega časa celo brez nove končnice: zijal, zijalo, zaletel, Zavadjal. Češčina ima mnogo takega. „Črešnjejelec“ („qui cerasa comedit“) v anekdoti ni to, kar bi bilo „črešnjejedec“, temuč tudi priimek ali psovka, to smelo terdim, dasi mi anekdota ni znana. Prim. č. p i v e c (Trinker) in p i l e c (Betrunkenener).

**) Miklošič sicer piše: „t k a d l e c, textor stammt von einem altem partic t k a d l“, ali tak participij se ne da dokazati. Prej bi se moglo misliti na nomen agentis z oslabeled končnico -tor: -tr, -tl, -dl, -l; vender tudi za to ni pravega primera. Gotovo je le -τρον, l. -trum: č. -dlo, naše -lo.